

Aan:
de voorzitter en de leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 7 juni 2004
Ons kenmerk 11/6.13/2004002509
Behandeld door de heer J. de Ruiter (0592) 36 57 38
Onderwerp: Eindrapport Europa in Drenthe

Geachte voorzitter/leden,

Hierbij doen wij u toekomen het Eindrapport van het project Europa in Drenthe. Dit project is in opdracht van de directie gestart in november 2002 en is vorig jaar november afgerond. Bij besluit van 8 oktober 2002 hebben wij het belang van een provincie die Europa-proof is onderstreept.

In het rapport worden de aanleiding, de uitvoering en de resultaten van het project beschreven. Centraal staat daarbij het begrip Europa-proof, in het rapport gedefinieerd als de ambitie dat de organisatie handelt in overeenstemming met het gegeven dat de Europese Unie een vierde bestuurslaag is die enerzijds bevoegdheden heeft die ingrijpen in de beleidsruimte van de provincie en die anderzijds allerlei kansen en mogelijkheden biedt. Het begrip heeft op drie onderdelen van provinciaal handelen betrekking: beïnvloeding van Europese beleidsvorming, kennis van Europese wet- en regelgeving en gebruik van subsidiemogelijkheden. Op elk van deze onderdelen worden maatregelen genomen om de organisatie beter te doen functioneren met als uiteindelijk doel dat de organisatie Europa-proof wordt en zal blijven.

Ten aanzien van de in hoofdstuk 7 genoemde maatregelen en acties kunnen wij het volgende meedelen. Met het opzetten en uitvoeren van al deze acties is reeds gestart. Het overgrote deel van de acties is zelfs al afgerond. Een voorbeeld daarvan is de introductiebijeenkomst met uw staten die heeft plaatsgevonden op 22 oktober 2003.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
aw/coll.

Eindrapportage Europa in Drenthe, Drenthe in Europa

PROVINCIE DRENTHE

EINDRAPPORT EUROPA IN DRENTHE, DRENTHE IN EUROPA

Maart 2004

 INHOUD

	INLEIDING	5
1.	WAT IS EUROPA-PROOF?	7
1.1.	Beïnvloeding	7
1.2.	Wet- en regelgeving	8
1.3.	Subsidiemogelijkheden	8
2.	DE EXTERNE VOORZIENINGEN	9
2.1.	HNP	9
2.2.	Kenniscentrum voor Europees Recht: Europa Decentraal	10
2.3.	Comité van de Regio's (CvdR)	10
2.4.	Beoordelingscommissie Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)	10
2.5.	Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)	11
2.6.	IPO	11
2.7.	Samenvattend	11
3.	WERKWIJZE VAN HET PROJECT EN OPBOUW VAN HET RAPPORT	13
4.	DE BEVINDINGEN IN DE GROEPEN	15
4.1.	Bevindingen	15
4.2.	Organisatorische voorzieningen per groep	16
5.	HET BESTUUR VAN DE PROVINCIE DRENTHE EN EUROPA	17
5.1.	GS	17
5.2.	PS	18
6.	CONCERNFUNCTIES	19
6.1.	Europadesk	19
6.2.	Communicatie	20
7.	DRENTHE EUROPA-PROOF	21
	BIJLAGEN	23
1.	Een schematische weergave van de Europese beleidscyclus	24
2.	Een overzicht van de met de managers gemaakte afspraken	26
3.	De bereikbaarheidsgegevens van externe instellingen en een overzicht van contactpersonen en experts in huis	30
4.	Afkortingenwijzer	33

INLEIDING

Tot voor kort werden rapporten met betrekking tot de Europese Unie (EU) steevast ingeleid met de hoeveelheid in Nederland geldende wetgeving die feitelijk uit Europese koker komt. Inmiddels is die gewoonte vrijwel verdwenen, wellicht omdat het percentage inmiddels zo hoog is, boven de 70%. Hierdoor wordt de vraag wat wij in Nederland dan eigenlijk nog over onszelf te beslissen hebben, ietwat ongemakkelijk. De Tweede Kamer spreekt er niet graag over.

Het feit dat de EU zich heeft ontwikkeld tot een vierde bestuurslaag, plaatst echter niet alleen de nationale bevoegdheden, maar het gehele Huis van Thorbecke in een ander licht. Ook de decentrale overheden ondervinden aan den lijve dat Europese regels beperkingen stellen aan het eigen optreden, of het nu gaat om de wijze waarop projecten worden aanbesteed, bouwbestemmingen worden bepaald of subsidies worden verleend. Wanneer Europese voorschriften in de wind worden geslagen, worden ernstige financiële en juridische risico's gelopen.

De Nederlandse overheid kan zich deze risico's niet veroorloven. Daarnaast is het zo dat de EU decentrale overheden ook vele kansen en nieuwe mogelijkheden biedt. Bijvoorbeeld op het gebied van grensoverschrijdende en regionale samenwerking en op het gebied van Europese subsidies, waarbij Europa de mogelijkheid biedt om projecten uit te voeren die deels met Europese financiën (cofinanciering) kunnen worden betaald; hierdoor kunnen decentrale overheden en hun inwoners rechtstreeks profijt hebben van Europa.

De veel gehoorde opmerking dat Europese regels als belemmerend worden ervaren, kan ook positief worden benaderd, aldus Hessel in het magazine Provincies.nl (nummer 1, januari 2003). Wat voor de overheid een probleem lijkt te zijn, is voor de burgers veelal een voordeel. Hun belangen worden immers beschermd.

Kortom, er bestaat alle aanleiding om goed in kaart te brengen, wat Europa precies voor ons betekent. De meeste provincies hebben inmiddels het initiatief genomen om de eigen organisatie tegen het licht te houden, waar het de raakvlakken met de EU betreft. Het doel van deze operatie is het bewustzijn te vergroten dat wij deel uitmaken van een Europees complex van beleidskaders, subsidieprogramma's, richtlijnen en verordeningen en om de voorwaarden te scheppen dat daar optimaal naar gehandeld wordt. Het streven is met andere woorden dat de provincie Europa-proof wordt.

Ook de provincie Drenthe is in 2002 een dergelijk traject gestart. De concernleiding gaf in september 2002 het startsein voor het project Europa in Drenthe. Het college van gedeputeerde staten (GS) onderstreepte bij besluit van 8 oktober 2002 het belang van de integratie van Europees beleid en Europese regelgeving in het beleid van de provincie Drenthe. Het project is vanuit de Stafgroep Bestuurs-, Juridische en Concernzaken (BJC) en Productgroep Economie in uitvoering genomen.

In dit rapport worden de werkwijze en de resultaten van het project gepresenteerd en worden acties, verzameld in het actieprogramma, aanbevolen. Daarmee wordt tevens inhoud gegeven aan het feit dat Europa inmiddels is aangemerkt als concernprioriteit.

---

1. WAT IS EUROPA-PROOF?

Het begrip Europa-proof zou in het Nederlands vertaald kunnen worden met "Europabestendig". Dan heeft het plotsklaps een ietwat negatieve, defensieve bijmaak: "Je moet aan de regels voldoen, want anders...". Dit weerspiegelt niet de volledige betekenis die het project Europa in Drenthe aan het begrip Europa-proof geeft.

Het doel van het project Europa in Drenthe is dat de ambtelijke en bestuurlijke organisatie Europa-proof handelt. Daaronder wordt verstaan dat wordt gehandeld in overeenstemming met het gegeven dat de EU een vierde bestuurslaag is, die enerzijds bevoegdheden heeft die ingrijpen in de beleidsruimte van de provincie en die anderzijds allerlei kansen en mogelijkheden biedt.

Het begrip Europa-proof is aan de hand van het voorgaande en met behulp van onderstaande drie kernthema's als volgt geoperationaliseerd.

- Beïnvloeding: de provincie is in staat om relevante beleidsontwikkelingen in de EU tijdig te onderkennen en wanneer nodig te beïnvloeden.
- Wet- en regelgeving: de provincie kent alle relevante Europese richtlijnen en verordeningen en handelt daarnaar.
- Subsidiemogelijkheden: de provincie kent de financiële en beleidsmatige mogelijkheden die de EU haar biedt en maakt daar optimaal gebruik van.

Voor een goed begrip is het van belang de beleidscyclus van de EU te kennen. In bijlage 1 is een schema opgenomen dat de beleidscyclus beschrijft.

Pas wanneer het bovenstaande deel uitmaakt van de gewone dagelijkse praktijk en automatisch wordt toegepast, is sprake van echt Europa-proof zijn. Voor de Europese omgeving geldt hetzelfde als voor de nationale en regionale juridische- en beleidsomgeving: wij maken er deel van uit en zullen daarbinnen optimaal moeten functioneren.

1.1. Beïnvloeding

De EU ontwikkelt op tal van terreinen nieuw beleid. De provincies hebben er belang bij dat dit beleid zoveel mogelijk conform hun wensen wordt vormgegeven. De provincie is immers zelf verantwoordelijk voor de juiste toepassing en uitvoering van dat beleid en kan daarop worden aangesproken. Van de verschillende beïnvloedingskanalen van de provincies kan het Huis van de Nederlandse Provincies in Brussel het meest effectief de provinciale belangen bij de commissie behartigen. De reden daarvoor is dat het huis al in een heel vroeg stadium van de inhoud van beleidsvoorstellen op de hoogte is en derhalve die voorstellen vanaf een vroeg moment kan proberen te beïnvloeden. De lobbyisten handelen op basis van richtinggevende informatie en kaders die vanuit de provinciehuizen zijn aangereikt. Dat betekent dat in de provinciehuizen zelf standpunten moeten zijn bepaald. Ook voor de andere kanalen (Haagse departementen, Comité van de Regio's en dergelijke¹) geldt dat de provincie zelf verantwoordelijk is voor de inhoud van de beïnvloeding. Dat stelt eisen aan de kwaliteit van de informatievoorziening en de beschikbaarheid van deskundigheid en tijd.

---

¹ Zie voor een overzicht en uitleg van deze en andere instellingen paragraaf 6.

1.2. Wet- en regelgeving

Het Europees beleid kan de vorm krijgen van verordeningen en richtlijnen. Verordeningen hebben in principe een rechtstreekse werking en richtlijnen dienen te worden omgezet in Nederlandse wetgeving. Het moet vanzelf spreken dat de provincie op de hoogte is van verordeningen die een directe werking hebben voor de eigen beleidsruimte. Datzelfde geldt ook voor de richtlijnen die, zolang ze nog niet zijn omgezet in Nederlandse regelgeving, voor de provincie richtinggevend zijn. Wanneer het Rijk in gebreke blijft, kan het daarvoor op de vingers worden getikt door de Europese Commissie (EC), maar de provincie blijft altijd verantwoordelijk voor de wijze waarop ze omgaat met de Europese regels. De provincie wordt dus wel degelijk zelf aangesproken op de naleving van Europese regelgeving. Een voorbeeld hiervan is de subsidieverlening aan het computerbedrijf SCI Systems in Heerenveen. Onder andere de provincie Fryslân had het bedrijf geld toegezegd als het zich in Heerenveen zou vestigen. Achteraf is deze geldverstrekking als onrechtmatige staatssteun aangemerkt. Overigens kunnen ook particulieren of bedrijven de provincie aanspreken op haar gedragingen waarbij Europese regels in het geding zijn. Denk bijvoorbeeld aan een bedrijf dat vindt dat zijn concurrent ten onrechte geld van de provincie heeft gekregen, omdat er als gevolg daarvan oneerlijk geconcurrereerd wordt. Of aan een Duitse kunstenaar wiens subsidieverzoek wordt afgewezen, ondanks dat hij wel in de provincie Drenthe woont en werkt. Er is dan immers sprake van strijd met het recht van vrij verkeer van personen, zoals het Europese Gemeenschap(EG)-verdrag voorschrijft en de uitleg die de rechter daaraan geeft!

Om de provinciale verantwoordelijkheid in dit verband adequaat waar te nemen, moeten hoge eisen gesteld worden aan de informatievoorziening en de juridische en beleidsmatige deskundigheid in de organisatie. Bovendien is op initiatief van het Interprovinciaal Overleg (IPO), Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) een zogenaamd kenniscentrum Europees recht opgezet dat fungeert als kennisbank (onder andere door een on-line-forum waardoor leden informatie met elkaar kunnen uitwisselen) en dat daarnaast op verzoek ingeschakeld kan worden voor het verschaffen van antwoord op juridische vragen².

1.3. Subsidiemogelijkheden

Het Europees beleid kan ook de vorm krijgen van een beleidskader en/of een subsidieprogramma waarvan de provincie gebruik kan maken. In Noord-Nederland is veel ervaring opgebouwd met de grote programma's voor regionaal beleid (Kompas voor het Noorden) die gebaseerd zijn op de structuurfondsen. De EC beschikt echter op vele terreinen over specifieke programma's die door de provincies kunnen worden aangewend om hun eigen beleid te ondersteunen. Daarvoor is gedegen kennis nodig van de bestaande programmatische mogelijkheden en in het bijzonder ook van de techniek om voor een dergelijk programma projecten te ontwikkelen en in te dienen. Het belang van deze programma's voor de provincie zal toenemen naarmate de omvang van het regionaal beleid zal afnemen. Dit laatste zal naar alle waarschijnlijkheid binnen afzienbare tijd het geval zijn, als gevolg van de aanstaande uitbreiding van de Unie met relatief arme landen uit Oost-Europa. Het is voor de provinciale organisatie daarom van groot belang goed op de hoogte te zijn van de subsidiemogelijkheden en de praktische aspecten daarvan.

Nu het begrip Europa-proof is geoperationaliseerd, wordt in de volgende paragrafen gekeken naar de externe relaties, wordt beschreven hoe gemeten is in hoeverre de provincie en haar verschillende onderdelen aan dat vereiste voldoen en worden voorstellen ter verbetering van een en ander gedaan in het actieprogramma.

---

² Zie voor een nadere beschrijving hiervan paragraaf 6.

---

2. DE EXTERNE VOORZIENINGEN

Europa-proof zijn, vergt veel van de organisatie. Om het werkelijk goed te doen, moet de provincie beschikken over veel deskundigheid, zowel in juridische als beleidsmatige zin, over waterdichte interne procedures en hoogwaardig kennis- en informatiemanagement. Omdat Brussel niet naast de deur is en de drempel naar de commissie verhoudingsgewijs hoog, is het bovendien niet eenvoudig snel te toetsen of wij het goed doen of om inzicht te krijgen in de nieuwe beleidsideeën van de commissie. Gesteld voor deze situatie hebben de provincies in de afgelopen jaren een aantal gezamenlijke ondersteuningsfuncties ontwikkeld waarvan zij gebruik kunnen maken om de afstand naar Brussel te verkleinen: het Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) en het Kenniscentrum Europa Decentraal³. Bovendien hebben zij de mogelijkheid actief mee te draaien in het Comité van de Regio's en de Interdepartementale Beoordelingscommissie Nieuwe Commissievoorstellen. De snelle ontwikkelingen waren bovendien aanleiding om in de structuren van het IPO meer plaats in te ruimen voor Europa. Hieronder worden deze externe voorzieningen kort omschreven en wordt aangeduid welke betekenis zij hebben voor de provincie. Na deze plaatsbepaling wordt in de volgende hoofdstukken nader op Drenthe zelf ingegaan.

2.1. HNP

Het HNP werd in 1999 opgericht. De medewerkers in het huis werken in de eerste plaats voor de (landsdelig samenwerkende) provincies die zij vertegenwoordigen, maar een deel van hun activiteiten wordt besteed aan collectieve belangenbehartiging. Daartoe zijn zogenaamde dossiergroepen gevormd: rondom een belangrijk beleidsdossier opgebouwde werkgroepen (van medewerkers in het huis) die de voortgang van het desbetreffende dossier (bijvoorbeeld regionaal beleid of transport en infrastructuur) volgen en wanneer nodig acties ontwerpen. Er wordt nauw samengewerkt met de permanente vertegenwoordiging van Nederland bij de EU.

De gezamenlijke belangenbehartiging vanuit het huis wordt sinds kort aangestuurd door de zogenaamde Europese agenda. Deze agenda wordt eens per half jaar door de medewerkers opgesteld en bevat de voor de Nederlandse provincies belangrijkste onderwerpen die in de EU aan de orde zullen komen.

Het huis heeft een Belgische rechtsvorm en kent een dagelijks en een algemeen bestuur dat gevormd worden door leden van de provinciale besturen.

Het HNP beschikt over een eigen informatiemedewerker. Een deel van de informatie wordt verspreid via een bulletin: de Europese Ster. In de ster wordt het laatste nieuws over de voor de provincies belangrijkste onderwerpen gepresenteerd. Het bulletin verschijnt sinds 2003 op de website van het Huis op www.nl-prov.be. Voor een aantal beleidssectoren (bijvoorbeeld milieu) bestaan specifieke informatiebulletins. Dit draagt bij aan de snelheid en accuraatheid waarmee gereageerd kan worden op nieuwe ontwikkelingen.

De contactpersonen van de staf- en productgroepen kunnen de twee noordelijke contactpersonen, Dick Michel en Bert Roona, rechtstreeks benaderen. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om een verzoek om informatie, om de ontwikkeling van een lobbystandpunt of de voorbereiding van een (bestuurlijk) contact met de EC of met de europarlementariërs. Maar de lobbyisten zullen zelf ook de productgroepen aanspreken om het lobbywerk in Brussel te kunnen onderbouwen.

---

³ Zie voor een overzicht van bereikbaarheidsgegevens van deze en andere externe voorzieningen bijlage 3.

2.2. Kenniscentrum voor Europees Recht: Europa Decentraal

Het kenniscentrum werd in april 2002 opgericht door het IPO, de VNG, de Unie van Waterschappen (UVW) en het Rijk. Doel van het kenniscentrum is de kennis en expertise over Europees recht en de juiste toepassing ervan bij de decentrale overheden te vergroten. Europa decentraal richt zich primair en pro-actief op de decentrale overheden in Nederland: gemeenten, provincies en waterschappen en haar koepelorganisaties. Europa decentraal is van en voor de decentrale overheden. Het kenniscentrum is te vinden op www.europadecentraal.nl. Het kenniscentrum kan ook bij de behandeling van een dossier worden ingeschakeld wanneer de expertise in eigen huis niet toereikend is. Daarnaast kan Europa decentraal worden ingeschakeld bij concrete vragen of problemen op juridische gebied. De medewerker van Europa decentraal kan eventueel terugvallen op een team van experts van de Universiteit Utrecht. Er geldt een streeftijd van vijf werkdagen voor een antwoord. Zeer aan te bevelen is de website van Europa decentraal. Daarop staan complete overzichten van dossiers die voor de provincie van belang zijn, met onder andere wetgeving, beleidsstukken, toelichtingen van bijvoorbeeld ministeries etc. Tevens staan sinds 1 oktober 2003 alle subsidiemogelijkheden op de site.

2.3. Comité van de Regio's (CvdR)

Het CvdR is een adviesorgaan van de EU. Het comité adviseert gevraagd en ongevraagd de commissie en/of het Europees Parlement over voorstellen die voor de decentrale overheden relevant zijn. In het comité hebben politieke vertegenwoordigers van decentrale overheden uit de unie zitting. Het comité streeft ernaar ook in algemene zin het platform en de spreekbuis van deze overheden te zijn binnen de formele structuur van de EU.

Met het CvdR beschikken de provincies (en de gemeenten) over een formeel instrument om invloed uit te oefenen op de besluitvorming van de EU. Het CvdR adviseert de EC over alle voor regio's belangrijke dossiers, zoals recentelijk over het beheer van de structuurfondsen, het voortgangsverslag over sociale cohesie, Meerjarenprogramma informatie- en communicatie-technologie (ICT) etc.

De Nederlandse delegatie beschikt over twaalf zetels die gelijkelijk over de provincies en gemeenten verdeeld zijn. Bovendien mogen zij elk nog eens zes plaatsvervangende leden afvaardigen. Elke provincie kan dus in het comité vertegenwoordigd zijn. Zo is gedeputeerde Swierstra, plaatsvervangend lid.

De adviezen van het comité worden voorbereid in vaste commissies. Daartoe worden rapporteurs aangewezen. De adviezen worden vervolgens in een plenaire vergadering vastgesteld. De Nederlandse delegatie is verdeeld over de verschillende commissies. Wanneer zij daartoe aanleiding zien, kunnen de leden zich kandidaat stellen als rapporteur over een dossier. Bovendien wordt commentaar geleverd op adviezen van anderen. De leden betrekken in de regel hun advies in eigen huis, maar worden ook bijgestaan door deskundigen uit het HNP of uit andere provinciehuizen. Het is de bedoeling dat de productgroepen vaker door de Europacontact-functionarissen bij het IPO, het HNP in Brussel of de Europacontactpersonen van de eigen product- of stafgroep zullen worden ingeschakeld om een bijdrage te leveren aan de advisering van leden van het CvdR.

2.4. Beoordelingscommissie Nieuwe Commissievoorstellen (BNC)

Sinds enige tijd is het IPO met een adviserend lidmaatschap ingeschakeld bij de beoordeling van nieuwe voorstellen van de EC door de interdepartementale Werkgroep BNC. Deze werkgroep stelt zogenaamde fiches op die enerzijds dienen ter informatie aan de Tweede Kamer, en anderzijds het vertrekpunt vormen voor de Nederlandse inzet (in eerste instantie via de Permanente Vertegenwoordiging) in het Brusselse beleidsproces. Door de betrokkenheid van het IPO

---

bij de BNC-procedure beschikken de provincies nu stelselmatig over vroege informatie over binnen de EU formeel aangevangen beleidsprocessen. Bovendien hebben zij de gelegenheid door toetsing van voor hen relevante beleidsvoornemens in een vroeg stadium hun specifieke belang op nationaal niveau te markeren. Wanneer de provincie een bijzonder belang bij of deskundigheid heeft op een bepaald dossier, ligt het voor de hand dat vanuit de desbetreffende groep mee wordt gewerkt aan de beoordeling van een BNC-fiche. De fiches komen digitaal binnen bij de coördinator beleid en zullen worden verspreid via de contactpersonen van de groepen.

2.5. Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN)

De noordelijke provincies werken al sinds 1994 nauw samen ten aanzien van Europa. Het beleidskader daartoe wordt geboden door de Nota Europastrategie van het SNN. Op 9 september 2003 heeft het algemeen bestuur van het SNN de nieuwste strategienota voor de periode 2003-2007 vastgesteld. De samenwerking concentreert zich op de bestuurlijke coördinatie van lobbydossiers (bijvoorbeeld regionaal beleid) en standpunten in Europese organen, zoals het CvdR. Grensoverschrijdende activiteiten, zoals in de Nieuwe Hanze Interregio (NHI) en in de INTERREG-programma's, worden veelal gezamenlijk uitgevoerd. Deze samenwerking wordt vormgegeven door de portefeuillehouders en de Europacoördinatoren in de drie provincies. Daarnaast bestaan er in verschillende beleidssectoren afstemmingsgroepjes (trojka's) die de Europese dimensie van hun vakgebied in het oog houden. Vooral wanneer er sprake is van specifiek noordelijke belangen en standpunten verdient het aanbeveling deze samenwerkingsverbanden als ingang van Europa te benutten.

2.6. IPO

Het IPO is vanaf de oprichting de algemene belangenbehartigingsorganisatie van de provincies. Met betrekking tot Europa ondersteunt het verschillende acties en processen van de interprovinciale belangenbehartiging. De brede overleg- en adviesgroep (BOAG) voor Europese zaken (BOAG Europa en de ambtelijke adviesgroep van het IPO) heeft als opdracht het geheel van ontwikkelingen in de relatie tussen de EU en de provincies te volgen en waar nodig adviezen te geven aan het dagelijks bestuur van het IPO, of voorstellen te doen voor verbetering van de effectiviteit van de interprovinciale Europese belangenbehartiging. Bovendien adviseert de BOAG Europa over een aantal bovensectorale Europese dossiers aan het IPO. De sectorale Europese onderwerpen dienen in principe door de desbetreffende andere BOAG's te worden behartigd. De BOAG's zijn het orgaan bij uitstek voor de mobilisering van (provinciale) deskundigheid voor de behartiging van de Europese dossiers. Afhankelijk van het belang dat de provincie heeft bij deze dossiers is inbreng in de vak-BOAG's bij de ontwikkeling van gemeenschappelijke standpunten gewenst. Overigens is ook het SNN op de meeste beleidsterreinen een geschikt kader om de krachten richting Europa te bundelen.

2.7. Samenvattend

De product- en stafgroepen zullen in de eerste plaats gebruikmaken van het advies, de kennis en de informatie die via de verschillende kanalen te bereiken is. De groepen hebben een eigen verantwoordelijkheid, waarbij natuurlijk de coördinatoren of een of meerdere genoemde externen kunnen worden ingeschakeld.

Wanneer er sprake is van een eigen provinciaal belang bij de beleidsvorming bij de EC, kan in contact getreden worden met de twee noordelijke vertegenwoordigers in het HNP. De groepen hebben echter ook medeverantwoordelijkheid voor de (interprovinciale) standpuntbepaling ten aanzien van Europese onderwerpen op hun terrein, of het nu gaat om het adviseren van een lid van het CvdR, de beoordeling van een BNC-fiche, of het bijdragen aan een IPO-standpunt. Zie voor een overzicht van de bereikbaarheidsgegevens van bovenstaande en andere instellingen bijlage 4.

---

3. WERKWIJZE VAN HET PROJECT EN OPBOUW VAN HET RAPPORT

Het project is uitgevoerd door de BJC, waar zich de juridische coördinatie ten aanzien van het Europees recht bevindt en EC, waar de algemene beleidscoördinatie ten aanzien van de EU wordt verricht⁴. De volgende organisatie-onderdelen zijn onder de loep genomen.

- De product- en stafgroepen.
- De functies op concernniveau.
- Het college van GS.
- Provinciale staten (PS).
- De externe voorzieningen.

De werkwijze was als volgt.

De product- en stafgroepen hielden zichzelf stapsgewijs tegen het licht. De stappen waren:

- het beoordelen van de raakvlakken van de groep met beleid van de EU aan de hand van een lijst van bekende wet- en regelgeving op dat beleidsterrein en de Europese agenda van het HNP;
- het beschrijven van de wijze waarop in de groep met de Europese dimensie wordt omgegaan ten aanzien van:
  - de gevolgde interne procedures
  - de organisatie van de kennis- en informatievoorziening
  - de activiteiten (al dan niet in interprovinciaal of SNN-verband) richting de EC;
- het formuleren van voorstellen om de organisatie van de groep te verbeteren op basis van de drie aspecten van Europa-proof;
- het formuleren van wensen ten aanzien van de ondersteuning door de centrale coördinatiefuncties.

De bevindingen werden uiteindelijk vastgelegd in een advies aan de manager. Met de manager werd het advies omgezet in een aantal concrete afspraken die zullen worden uitgevoerd. De resultaten worden in paragraaf 4 besproken.

Omdat GS en PS in hun besluitvorming eveneens de toenemende betekenis van Europa merken, is in overleg met de portefeuillehouder van Europa en de nieuwe statengriffier een eerste verkenning gemaakt van de kennisbehoefte die in beide organen op dit terrein verwacht mag worden. De resultaten van deze verkenning worden in paragraaf 5 gepresenteerd.

Mede aan de hand van de wensen van de product- en stafgroepen werden vervolgens de beide coördinatiefuncties op concernniveau onder de loep genomen. Daarbij werden ook de noordelijke contactpersonen in het HNP betrokken en het netwerk rondom het kenniscentrum voor Europees recht. In paragraaf 6 worden de bevindingen vertaald in een aantal voorstellen.

---

⁴ Zie voor meer informatie over de taakverdeling paragraaf 6.

In paragraaf 7 ten slotte wordt een pakket aan maatregelen geformuleerd dat er toe dient dat de provinciale organisatie Europa-proof kan functioneren. In aanvulling daarop wordt bovendien een Actieprogramma Drenthe Europa-proof voor de jaren 2004 en 2005 gepresenteerd dat aan het ontwikkelingsproces een extra impuls geeft.

---

4. DE BEVINDINGEN IN DE GROEPEN

4.1. Bevindingen

Op het onderdeel wet- en regelgeving heeft de analyse geen indicaties opgeleverd dat de provincie op bepaalde onderwerpen stelselmatig de EU-dimensie mist en bijgevolg grote risico's loopt. De kennis ten aanzien van de wet- en regelgeving is redelijk op peil, maar slecht ontsloten, vaak versnipperd of juist te zeer geconcentreerd bij één persoon. Omdat het Europees recht vooral door jurisprudentie inhoud krijgt, is het een gemis dat de ontwikkelingen niet systematisch bijgehouden worden. Op termijn kan dat leiden tot leemtes in de deskundigheid.

In de besluitvormingsprocessen is geen expliciete toets ten aanzien van Europese wet- en regelgeving opgenomen. Ten aanzien van algemene, groepsoverstijgende juridische kennis is het gevaar aanwezig dat groepen op basis van verouderde informatie handelen of geen weet hebben van het feit dat op andere plekken in de provinciale organisatie kennis aanwezig is. Dit alles maakt de organisatie kwetsbaar en gevoelig voor fouten.

De kennis ten aanzien van de eigen sectorale wetgeving is in grote lijnen wel aanwezig en wordt door veel medewerkers ook toegepast. Dit kan niet gezegd worden over de meer groeps- overstijgende onderwerpen, zoals staatssteun en de vier vrijheden. Naar aanleiding van de doorlichting en ook de cursus Europees recht in januari 2003 is het bewustzijn met betrekking tot het belang en de reikwijdte van Europese aspecten gegroeid en is bij een bredere groep medewerkers bekend dat er meer speelt dan veelal gedacht wordt. Dat geldt in het bijzonder ten aanzien van de reeds hiervoor genoemde vier vrijheden (vrij verkeer van werknemers, kapitaal, goederen en diensten) en staatssteun. Van het bestaan van het Kenniscentrum Europa decentraal weten veel medewerkers wel af, maar van de daar aanwezige expertise en de op de website beschikbare informatie wordt nog veel te weinig gebruik van gemaakt.

Op het onderdeel beleidsbeïnvloeding zijn de groepen in het algemeen matig actief. Er wordt niet systematisch informatie verzameld over nieuwe Europese beleidsontwikkelingen op het eigen terrein, laat staan dat er acties worden ontworpen om op die ontwikkelingen invloed uit te oefenen. Uitzonderingen zijn er wel, maar in de regel komt de provincie pas in beeld als de beleidskaders al zijn vastgelegd⁵. Overigens geldt deze constatering voor alle provincies, systematisch lobbyen is een kunst die de provincies zich pas sinds kort eigen maken onder impuls van het HNP in Brussel. Het HNP is echter sterk afhankelijk van goede input uit de provinciehuizen, en daar schort het nog aan. Beleidsbeïnvloeding is immers een tijdrovende en gecompliceerde activiteit met een ongewis rendement. Interprovinciale samenwerking (IPO en SNN) om de lobby efficiënter aan te pakken, is dan ook een vereiste.

De kennis van subsidiemogelijkheden, is over het algemeen redelijk ontwikkeld. Het werkelijk gebruikmaken van deze mogelijkheden is echter een ander hoofdstuk. Natuurlijk worden de mogelijkheden van de regionale programma's op basis van de structuurfondsen intensief benut. Maar wanneer er sprake is van een grensoverschrijdend programma (INTERREG III A, B en C) of wanneer de afstand tot de subsidieverstrekkende instantie groot is (bijvoorbeeld de EC zelf), is het enthousiasme minder groot. Ook speelt het gebrek aan ervaring met dit type projectontwikkeling, met het aanvragen van subsidies en met het opbouwen van een projectorganisatie een rol. Aangezien deze programma's en initiatieven vaak mogelijkheden bieden op terreinen

---

⁵ Zie de EU-beleidscyclus in bijlage 1.

---

waar de provincie duidelijke belangen heeft (bijvoorbeeld waterbeheer, natuur en landschap), kan gesproken worden van gemiste kansen. Niet alleen in termen van geld maar ook van kennis en ervaring die vooral na 2006, als Noord-Nederland aanzienlijk minder middelen uit de Structuurfondsen te verwachten heeft, bitter nodig zal blijken te zijn.

4.2. Organisatorische voorzieningen per groep

Als de provinciale organisatie op een aantal onderdelen wat minder goed functioneert, is dat deels veroorzaakt door de omstandigheid dat de Europese dimensie van het werk pas sinds enkele jaren echt zichtbaar wordt, mede onder invloed van het HNP, de in belang toegenomen INTERREG-programma's en de affaires met onder meer het Europees sociaal fonds. Niettemin is het nu zaak de juiste aanpassingen door te voeren.

Op basis van de doorlichting van de staf- en productgroepen zijn met de managers afspraken gemaakt over de organisatorische voorzieningen om de Europese dimensie van het werk goed op te vangen. In het bijzonder gaat het erom dat managers zorg dragen voor:

- een goede kennis- en informatievoorziening over Europese wet- en regelgeving, beleid en ontwikkelingen daaromtrent;
- een waterdichte interne procedures om te garanderen dat de provinciale besluitvorming zich verdraagt met de Europese regels c.q. dat daaraan getoetst is;
- een betere benutting van en betrokkenheid bij interprovinciale voorzieningen en samenwerkingsverbanden;
- het aanwijzen van contactpersonen per groep die vorenstaande afspraken bewaken en in- en extern aanspreekpunt zijn.

Deze afspraken dienen te worden opgenomen in de bedrijfsrapportages van de groepen.

In bijlage 2 is een tabel opgenomen met daarin per groep de gesignaleerde aandachtspunten op het terrein van recht en van beleid en de op basis daarvan gemaakte afspraken met de manager.

---

5. HET BESTUUR VAN DE PROVINCIE DRENTHE EN EUROPA

5.1. GS

Het concernproject Europa in Drenthe is erop gericht om de organisatie beter in te stellen op de relatie die het heeft met de EU. Hiervoor is het van belang om adequaat om te gaan met Europese regelgeving en de subsidiemogelijkheden en actief in te spelen op de beleidsontwikkelingen in Brussel. Het college van GS heeft het belang van een organisatie die Europa-proof is, onderschreven in haar vergadering van 8 oktober 2002. In overleg met de portefeuillehouder van Europese zaken is geïnventariseerd welke acties wenselijk zijn om het college van GS in staat te stellen om Europees beleid te integreren in haar bestuurlijk handelen.

De provincie is evenals het Rijk verplicht uitvoering te geven aan Europese regelgeving. Doet zij dit niet, dan loopt de provincie het risico financieel aansprakelijk te worden gesteld door Brussel of door een gedupeerde derde. Daarom is het van groot belang dat het bestuur goed wordt geïnformeerd door de ambtelijke organisatie.

Overleg

In het reguliere overleg tussen de groep en de vakgedeputeerde dient Europa een vast item te zijn. Naast nieuwe ontwikkelingen is het ook zaak om in dit overleg het al dan niet gebruiken van zich voordoende subsidiemogelijkheden te bespreken. Hier ligt een belangrijke taak voor de contactpersoon Europa van de groep. Deze zal moeten zorg dragen dat het hoofd van de groep tijdig en voldoende op de hoogte is van Europese beleids- en juridische ontwikkelingen en subsidiemogelijkheden. Op deze wijze kan bewust worden gekozen om te zoeken naar de juiste wijze van beïnvloeding van op handen zijnde ontwikkelingen. Regionale belangen kunnen tijdig worden ingebracht om het Europese beleid bij te sturen in de gewenste richting. De beslissing om te beïnvloeden dan wel gebruik te maken van Europese subsidiemogelijkheden, moet op het juiste niveau worden genomen. Dit is voor alle duidelijkheid het bestuur en niet de ambtelijke organisatie. Op deze laatste rust de taak het bestuur te informeren en te adviseren.

Besluitprocedure

De besluiten die het college van GS neemt, moeten Europa-proof zijn. Derhalve moeten de voorstellen worden voorzien van een Europaparaagraaf. Juiste informatie over Europese kansen en risico's is voor het bestuur van groot belang. In dit kader zal de ambtelijke organisatie een checklist gaan hanteren die voor ieder voorstel/besluit inzicht geeft in Europese aspecten, kansen en risico's. Het format voor de GS-nota zal hierop worden aangepast, zodat iedere medewerker verplicht wordt de Europeesrechtelijke aspecten, kansen en risico's te omschrijven. Om iedere medewerker in staat te stellen deze vragen te beantwoorden, zal op *huisnet* een Europeachecklist worden geplaatst. Men kan deze checklist doorlopen als hulpmiddel bij de beknopte toelichting in het format voor de GS-nota. Deze checklist is ontwikkeld door de provincie Brabant in samenwerking met prof. dr. B. Hessel (bijzonder hoogleraar Europees recht van de Universiteit Utrecht).

In- en externe website

Het is de bedoeling dat informatie over Europese aangelegenheden ook extern beschikbaar wordt gesteld via een Europapagina op de provinciale website. In de eerste plaats is bedoeld om de statenleden te informeren over Europees beleid en recht maar daarnaast ook om de burgers bewust te maken van het toegenomen belang van de EU. Verdere acties (zullen) zijn:

- de instelling van een regulier functioneel overleg tussen het college van GS, de HNP-lobbyisten en de EU-coördinatoren (inmiddels gebeurd);
- het organiseren van bijeenkomst voor het college van GS waarin zij in grote lijnen wordt geïnformeerd over het belang van Europa en de raakvlakken met de provinciale verantwoordelijkheden;
- in overleg met de griffier der staten bepalen, welke actie richting de staten moet worden ondernomen (zie verder onder PS).

5.2. PS

Vanwege hun kaderstellende en controlerende taak moeten ook statenleden op de hoogte zijn van de reikwijdte van het Europees recht en in het bijzonder de betekenis daarvan voor de decentrale overheid. Het is van belang inzicht in Europese beleidsvoornemens te hebben ten einde deze te kunnen toetsen aan het provinciale beleid. Hierdoor is tijdige beïnvloeding van het Europees beleid mogelijk.

Afgesproken is het volgende.

Europa zal een van de onderwerpen zijn waarop de nieuwe staten zullen worden ingewerkt. Het programma zal bestaan uit:

- algemene introductie alle leden (begin 2004);
- verdiepingscursus voor EU-specialisten of Statencommissie Bestuur, Financiën en Economie (BFE), afhankelijk van hoe de staten zichzelf zullen organiseren (eind 2003, begin 2004);
- werkbezoek aan HNP (voorjaar 2004).

Vanuit het project Europa in Drenthe zal dit programmavoorstel worden uitgewerkt. Over de uitvoering worden nadere afspraken gemaakt.

De statenleden zullen toegang krijgen tot de informatiepagina over de EU die voor de organisatie wordt gemaakt. Bovendien is er behoefte aan een actief signaleringssysteem met betrekking tot de belangrijkste beleidsontwikkelingen. Bezien zal worden hoe een en ander via het Staten-informatiesysteem (SiS) kan lopen.

---

6. CONCERNFUNCTIES

6.1. Europadesk

Op concernniveau wordt de beleidsmatige aandacht voor de EU gecoördineerd door de functionaris Europese aangelegenheden vanuit de Productgroep Economie. De coördinatie ten aanzien van Europeesrechtelijke zaken wordt vanuit de Stafgroep BJC geleverd, sedert eind 2002 geconcentreerd bij de coördinator Europees recht.

Bij de beleidscoördinatie ligt het accent op de fase van beleidsvoorbereiding in de beleidscyclus van de EU. De meeste activiteiten staan ten dienste van de belangenbehartiging in Brussel en de versterking van de positie van de provincie in Europa. Een belangrijk instrument hierbij is de informatievoorziening die snel, transparant en kwalitatief hoogwaardig moet zijn.

Bij de coördinatie Europees recht concentreert de aandacht zich op het vastgestelde beleid: hoe zien de richtlijnen en verordeningen er uit, hoe dient de provincie daarmee om te gaan, hoe wordt de noodzakelijke deskundigheid in de organisatie gerealiseerd.

Voor de coördinatie in het algemeen gaat het om het lobbyen ten aanzien van aankomende wet- en regelgeving en beleid, het bestuur van het HNP, het (interprovinciaal) opbouwen van standpunten ten aanzien van belangrijke dossiers, het opbouwen van netwerken, het participeren in adviesorganen en belangenverenigingen voor Europese regio's en niet in de laatste plaats het mobiliseren van de kennis in de provincies zelf.

De invalshoeken beleid en recht liggen niet alleen chronologisch in elkaars verlengde, maar vormen feitelijk een nauw samenhangend geheel dat ook als zodanig moet worden behandeld. De interne aandacht voor beleid en recht moet daarom nauwer op elkaar worden afgestemd. De kwaliteit van de belangenbehartiging is er zeer mee gediend als de ervaring die met Europese wet- en regelgeving wordt opgedaan, ingebracht wordt in het lobbypakket. Omgekeerd kan de uitvoering meer profijt trekken van de kennis die in Brussel wordt opgebouwd over nieuw beleid. Bovendien ligt het zeer voor de hand de systemen van informatievoorziening beter op elkaar af te stemmen en te stroomlijnen.

Voorgesteld wordt daarom de coördinatiefuncties Europese aangelegenheden en Europees recht in de vorm van een informele Europadesk te laten samenwerken, ieder vanuit de eigen groep en functionerend onder de eigen manager. Zo kan de dienstverlening aan de provinciale organisatie worden geïntegreerd en kan ten behoeve van de organisatie en externe partijen een centraal loket worden gerealiseerd. De Europadesk zal ervoor moeten zorgen dat Europa een vaste en herkenbare plaats krijgt en behoudt op de agenda van de staf- en productgroepen, de concernleiding, GS en PS.

In de Europadesk worden de volgende taken ondergebracht:

- coördinatie van de kennis- en informatievoorziening over Europa;
- aanspreekpunt voor HNP, IPO, SNN Europa en Europese organen voor regio's (bijvoorbeeld CvdR;
- beleidsadvisering over Europastrategie, grensoverschrijdende samenwerking en Europees recht;
- het verschaffen van juridische kennis bij complexe en omvangrijke vraagstukken en projecten.

6.2. Communicatie

Bewustwording en informatieverstrekking zijn centrale thema's in het proces Europa-proof. Voorgesteld wordt daarom het proces te ondersteunen door de gerichte inzet van communicatiemiddelen. De Stafgroep Communicatie zal de aandacht vestigen op Europese aangelegenheden die onze regio betreffen door te informeren over consequenties en mogelijkheden van Europa en door de informatie toegankelijk te maken. De prioriteit ligt vooral bij communicatie richting statenleden en medewerkers van de provincie. Er zijn echter ook extern mogelijkheden om Drenthe politiek en maatschappelijk te positioneren binnen Europa. Doelgroep is daarbij primair de bevolking van Drenthe. De communicatie is vooral gericht op het laten zien van de samenhang tussen Europa en de regio.

De communicatie rond het project Europa-proof wordt op de volgende wijze georganiseerd.

- Waar mogelijk wordt bij de ontwikkeling van communicatiemiddelen samengewerkt met de provincies Groningen en Fryslân.
- In het kader van dit project wordt een samenhangend geheel van in- en externe middelen ontwikkeld.
- Er wordt zoveel mogelijk gebruikgemaakt van de bestaande communicatiemiddelen, zoals de Noordelijk Milieu Overleg(NOMO)-nieuwsbrief, Kompaskrant, Drents Plateau, *huisnet* en de externe internetsite www.drenthe.nl.

7. DRENTHE EUROPA-PROOF

Uitgangspunt van het organisatieproject Europa in Drenthe is dat de provincie Europa-proof moet worden. Daaronder wordt verstaan dat de organisatie handelt in overeenstemming met het gegeven dat de EU een vierde bestuurslaag is met bevoegdheden die ingrijpen in de beleidsruimte van de provincie en die beleid maakt waarbij de provincie direct belang heeft. Vastgesteld is dat de provincie om haar relatie met de EU te professionaliseren, een aantal organisatorische maatregelen moet nemen. Deze maatregelen richten zich op de volgende gesignaleerde wensen en tekortkomingen:

- ontoereikende informatievoorziening
- meer en specifiekere kennis van Europa
- duidelijkheid over wie waarover benaderd kan worden
- gebrekkige kennis van groepsoverstijgende onderwerpen
- gebrekkig bijhouden van jurisprudentie
- te weinig kennis en gebruikmaken van subsidiemogelijkheden
- te weinig kennis en gebruikmaken van beleidsbeïnvloedingsmogelijkheden
- de colleges van GS en PS moeten beter geïnformeerd worden over de Europese dimensie van de provinciale beleidsuitvoering
- onvoldoende samenhang tussen de juridische en de beleidsmatige aandacht voor Europa

De provincie loopt in haar beleidsvoering onnodige risico's en mist kansen als deze tekortkomingen niet worden aangepakt. Daarom is een pakket aan maatregelen ontworpen dat in de provinciale organisatie een aantal voorzieningen realiseert.

- **Het opzetten van een intern netwerk.** Hiervan maken deel uit de contactpersonen van de staf- en productgroepen. Doel van dit netwerk is de aandacht voor Europa op concern- en groepsniveau te begeleiden en te volgen en nieuwe initiatieven ten aanzien van de verspreiding van kennis te ontwikkelen. Vanuit dit netwerk zullen kleine expertgroepen geformeerd worden rondom speciale thema's (bijvoorbeeld redactie EU-pagina op *huisnet*).
- **Het versterken van de centrale kennis- en informatiesystemen,** onder meer door middel van een EU-pagina op *huisnet* die met name ook voor de leden van PS bedoeld is.
- **Het zichtbaar maken en houden van de externe functies,** als bijvoorbeeld het HNP en Europa Decentraal.
- **Het opnemen van Europa als aandachtspunt in de bedrijfsrapportage (en bedrijfsplan).** Hierdoor kunnen de afspraken voortvloeiende uit de Concernkalender en de met de hoofden in het kader van dit project gemaakte afspraken worden gevolgd.
- **Het initiëren van monitorings- en borgingsinstrumenten.** De Europa-component wordt opgenomen in het bedrijfsplan (en dus -rapportage) en aan het format voor de GS-nota wordt een onderdeel Europa toegevoegd. Aandacht wordt voorts gegeven aan het opnemen van Europa in de beschrijving van interne procedures (administratieve organisatie).
- **Het organiseren van cursussen.** De kennis van Europese zaken dient onder meer met behulp van cursorische activiteiten op peil te worden gehouden of gebracht.
- **Het uitvoeren van een audit Europese regelgeving.** Dit vloeit ook voort uit het project Juridische kwaliteitszorg. Het ligt in de bedoeling om alle provinciale regelgeving door te lichten op de aspecten van Europa-proof. Daarnaast zullen steekproefsgewijs GS-nota en PS-voorstellen worden bekeken.

-
- **Het instellen van een Functioneel overleg Europa** van de vakgedeputeerden Europese en bestuurlijk-juridische zaken met de lobbyisten van het HNP en de beide coördinatoren.
  - **Het instellen van een Europa-desk** waarin de coördinatoren beleid en recht nauw samenwerken.

Met behulp van deze voorzieningen en een gedegen onderhoud daarvan is de provinciale organisatie in staat Europa-proof te handelen. Om het Europa-proof werken met enige spoed "tussen de oren" van organisatie en bestuur te krijgen, wordt het echter gewenst geacht in de komende periode een aantal aanvullende en aanjagende maatregelen te nemen. Daarbij zal gebruikgemaakt worden van de omstandigheid dat 2004 een belangrijk jaar is voor de EU en voor Nederland: de toetreding met tien nieuwe lidstaten wordt een feit, er zal een referendum over de nieuwe Europese grondwet worden gehouden, de Europese verkiezingen vinden plaats op 10 juni 2004 en Nederland is gedurende de tweede helft van 2004 voorzitter van de Unie. De maatregelen zijn gebundeld in het volgende Actieprogramma Drenthe Europa-proof.

- **Het organiseren van studiereizen en excursies naar het HNP.** De ervaring in de afgelopen jaren heeft geleerd dat een bezoek aan het HNP de EU tot leven brengt. Doelgroepen van deze studiereizen zijn in de eerste plaats de leden van PS en de contactpersonen Europa in de staf- en productgroepen.
- **Het organiseren van een aantal informatiebijeenkomsten voor statenleden.** Een eerste druk bezochte bijeenkomst heeft inmiddels plaatsgehad op 22 oktober 2003.
- **Het organiseren van activiteiten rondom het Nederlands voorzitterschap** van de EU en de **verkiezingen voor het Europees Parlement.** Doelgroepen zijn naast de statenleden en medewerkers ook externe partijen in de provincie en de Drentse burger in het algemeen. Wanneer daar aanleiding toe is, zullen deze acties in noordelijk of interprovinciaal verband worden uitgevoerd.
- **Het opzetten van een Europa-pagina op de website van de provincie Drenthe.** Deze pagina zal voor de burger aanschouwelijk maken op welke wijze Europa is doorgedrongen in het dagelijks leven in Drenthe. De pagina zal mede afgeleid worden van de huisnet-pagina over Europese aangelegenheden.

Het doel van het pakket aan maatregelen en het aanvullende actieprogramma is dat Europa met ingang van 2006 een volstrekt normaal bestanddeel van het werk is geworden

- Europa-proof als "going concern" -, dat met normale onderhoudsmaatregelen gehandhaafd kan worden. Eind 2005 zal moeten worden beoordeeld of de organisatie dan inderdaad zover is en of het ingezette pakket aan maatregelen adequaat is.

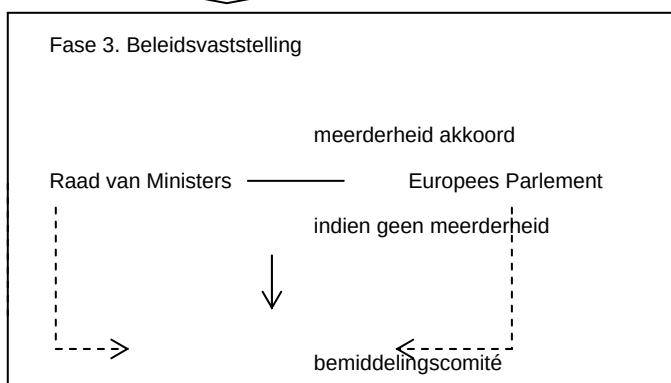
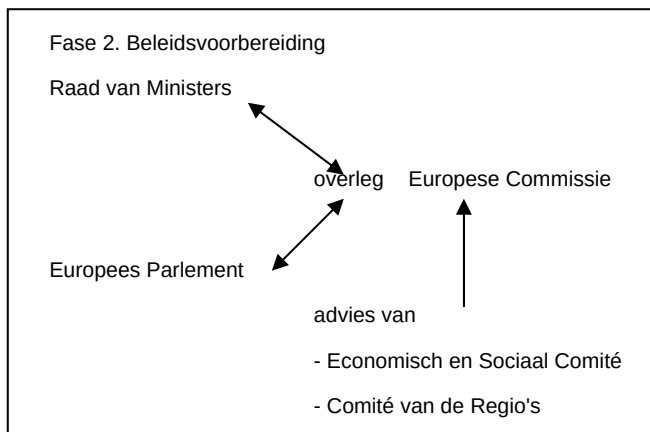
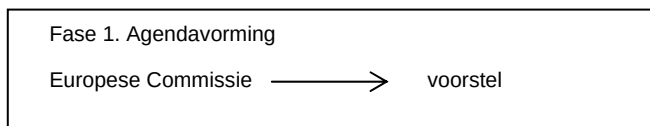
De in Europadesk samenwerkende coördinatoren zullen het actieprogramma in uitvoering nemen en toezien op de naleving van de afspraken die in deze nota zijn vastgelegd. Op hun initiatief zal de nieuwe werkwijze eind 2005 worden geëvalueerd.

BIJLAGEN

1. Een schematische weergave van de Europese beleidscyclus

Europese beleidscyclus

Toelichting

In deze fase bepaalt de Ec welke onderwerpen op de politieke agenda komen.

De Ec komt met een voorstel voor wetgeving.

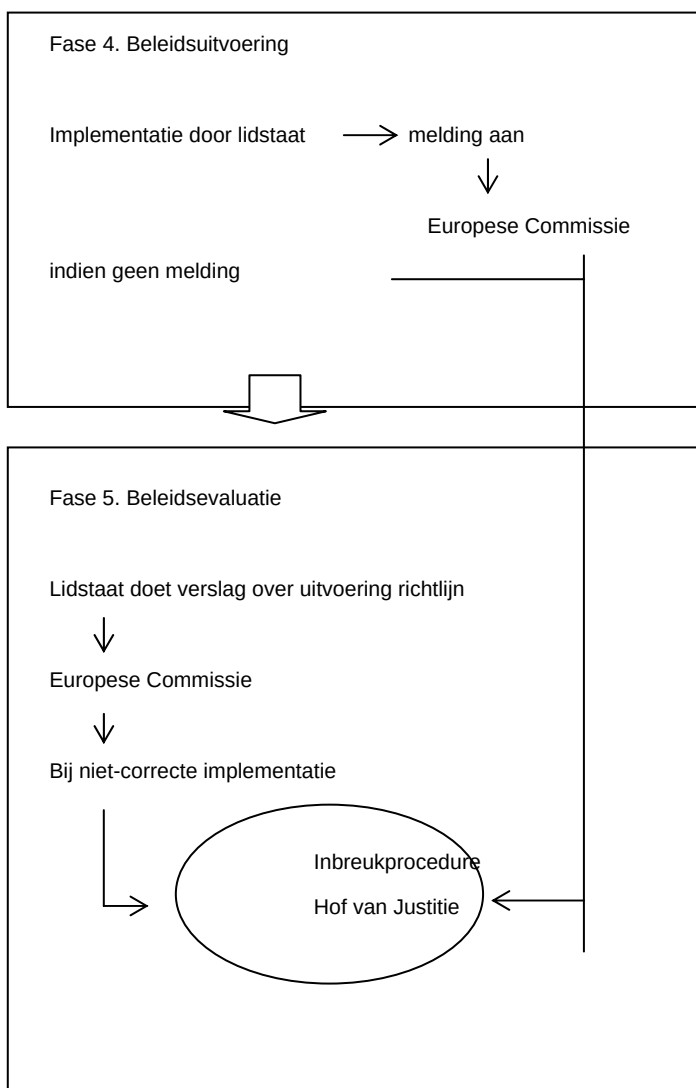
De Europese Commissie pleegt overleg over het voorstel met de Raad van Ministers en het Europees Parlement in drie ronden.

De Europese Commissie wint advies in van het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's.

Het overleg en de adviezen leiden tot aanpassing van het voorstel door de Europese Commissie. Over dit voorstel vindt besluitvorming plaats in de volgende fase.

De meerderheid van zowel de Raad van Ministers als het Europees Parlement moeten instemmen met een voorstel.

Indien de meerderheid niet instemt, roept men een bemiddelingscomité bijeen. In dit comité zitten leden van de Raad van Ministers en het Europees Parlement. In het bemiddelingscomité trachten beide partijen tot overeenstemming te komen. Na overeenstemming over de tekst in het comité moeten beide partijen hier formeel nog in meerderheid mee instemmen.

Na goedkeuring en publicatie van een richtlijn moet de lidstaat de richtlijn implementeren in wetgeving en beleid. De lidstaat moet deze implementatie aanmelden bij de Europese Commissie.

De regering van de lidstaat moet de implementatie aanmelden bij de Europese Commissie. Indien de melding uitblijft, of als blijkt dat de implementatie niet-correct is geschied, kan de Europese Commissie een inbreukprocedure starten voor het Hof van Justitie. De lidstaat moet elke twee tot drie jaar verslag uitbrengen over de uitvoering van de richtlijn aan de Europese Commissie. Indien dan blijkt dat de beleidsuitvoering in de lidstaat niet conform de richtlijn is, kan de Europese Commissie een inbreukprocedure starten voor het Hof van Justitie.

2. Een overzicht van de met de managers gemaakte afspraken

Groep	Recht (uitvoering)	Beleidsdossiers	Afspraken en conclusies
AUT	- Aanbestedingsrichtlijnen. - Bescherming, openbaarheid en beveiliging van (persoons)gegevens.	ICT-beleid.	1. De aandacht voor Europese aangelegenheden is zeer ad hoc, terwijl er wel degelijk het een en ander speelt (Europees aanbesteden, persoonsgegevens, open source software etc.). Stafgroep AUT streeft naar de aanstelling van een senior beleidsmedewerker die dit in zijn pakket kan opnemen. Vooralsnog doet Visser het zelf (en is dus ook contact-persoon EU). 2. Kennis ten aanzien van Europees aanbesteden in eigen huis moet/kan beter geregeld worden. 3. Er is behoefte aan toegesneden financiële ondersteuning bij EU-projecten. 4. E-government (mogelijk project in INTERREG IIIc): contact Van den Boogaart.
BJC	- Aanbesteding. - Staatssteun. - Vier vrijheden. - Subsidies.	- Aanbesteding. - Staatssteun. - Vier vrijheden. - Subsidies. - Informatie ((elektronische) beschikbaarheid, openbaarheid).	1. BJC zal erop toezien dat de provinciale regelgeving concernbreed wordt gecheckt op Europees-rechtelijke aspecten. 2. Contactpersoon voor BJC is Jan de Ruiter (0,5 fte totaal voor Europa). Zijn functie moet nader uitgewerkt worden, maar duidelijk is dat de consulentsstructuur gehandhaafd blijft. De Ruiter is aanspreekpunt voor de consulenten. 3. De Ruiter is eveneens coördinator Europees recht voor het concern. Ook dit aspect van zijn functie moet nader worden uitgewerkt in overleg met de coördinator Europees beleid Herrie Caspers en de contactpersonen van de groepen.
BO	- Kaderrichtlijn water. - Aanbestedingsrichtlijnen (bodemsanering).	- Richtlijn grondwater. - Projectsubsidies.	1. Meeste EU-recht is voldoende vastgelegd en gezekerd. Niettemin kan kennis in de groep beter worden gestructureerd. 2. Aanspreekpunt is vooralsnog Folkert Stulp, met ingang van 2004 zal opvolger worden benoemd. 3. Subsidiemogelijkheden zullen beter worden verkend.
COM			Geen afspraken.
CW	- Staatssteun. - Aanbestedingsrichtlijnen. - Vrij verkeer van personen (in verband met subsidies).	- Projectsubsidies.	1. Leontien Kompier is de EU-contactpersoon voor het spoor beleid. Zij heeft daarvoor 100 uur die is vastgelegd in het bedrijfsplan. Ze is tevens de EU-contactpersoon voor IPO-Boag Zorg. 2. Gerrit Bosschers is vanuit zijn positie op het bedrijfsbureau van CW de aandachtsfunctionaris voor juridische aangelegenheden (totaal 500 uur). De EU-uren zijn daarbinnen niet afgebakend. 3. Gezien de vele opdrachtgevende relaties van CW met externe instellingen is het gewenst dat meer zicht wordt verkregen op de <u>staatssteun of aanbestedingsaspecten</u> daarvan. Er zijn verschillende mogelijkheden: interprovinciaal via IPO Boag (Leontien!) of concernbreed (bij LG is dezelfde behoefte geconstateerd).

Groep	Recht (uitvoering)	Beleidsdossiers	Afspraken en conclusies
EC	- Uitvoering EU-programma's. - Staatssteun en mededinging. - Aanbestedingsrichtlijn. - Overige richtlijnen uit andere sectoren via projecten.	- Regionaal beleid. - Plattelandsbeleid. - Innovatieve acties. - ICT-beleid. - Zesde kaderprogramma Onderzoek en ontwikkeling.	1. Adequate toepassing EU-recht is in principe zaak van elke medewerker. 2. Stand EU-kennis moet actief bewaakt en onderhouden worden. 3. Inspelen op Europese beleidsontwikkelingen en (subsidie)programma's wordt ge(pro-)activeerd 4. Ank Bouw zal voor het spoor EU-recht aanspreekpunt van de groep zijn, Herrie Caspers voor het spoor EU-beleid 5. De afspraken worden met ingang van 2004 opgenomen in het bedrijfsvoeringsplan van de Ec.
FC	- Richtlijn BTW-heffing. - Financiële eisen Europese projecten.		1. Tinus Klomparends zal de contactpersoon voor recht en beleid zijn. In de eerste plaats zal hij verantwoordelijk zijn voor de informatievoorziening ten aanzien van de EU en ingang zijn voor de provinciale en interprovinciale EU-netwerken. Bezien zal nog worden of Gerrit Boschers (CW) ook het EU-aspect in het juridisch beraad voor FC kan meenemen. 2. Bezien zal worden (door BJC, in overleg met FC) of een risicoparagraaf bij de provinciale begroting en rekening ten aanzien van EU wet- en regelgeving noodzakelijk en zinvol is. Voordeel lijkt te zijn dat dan op bedrijfsniveau aandacht kan worden gevraagd (onder andere bij de staten) voor deze risico's. 3. FC zal worden betrokken bij een (waarschijnlijk uit het project Europa in Drenthe voortvloeiend) onderzoek naar de wenselijkheid van geclusterde aandacht voor de omgang met subsidies, projectindiening en (financiële projectmanagement), in het bijzonder ten aanzien van EU-aspecten. Meegenomen zullen worden de opmerkingen die de provinciale accountant daarover gemaakt heeft, de resultaten van het project Subsidiebeleid (Ed Meijerink) en de door andere productgroepen geuite wensen dienaangaande.

Groep	Recht (uitvoering)	Beleidsdossiers	Afspraken en conclusies
FG	- Aanbestedingsrichtlijn. - Vier vrijheden (bij inkoop).		1. De provincie Drenthe wil een inkoopscan houden in samenwerking met Dineke Brouwer (BJC). Doel hiervan is te kijken hoe de inkoop van goederen en diensten verloopt. Op dit moment is er weinig tot geen zicht op wat er allemaal en door wie er wordt ingekocht en op welke wijze (conform Europese en eigen regels?). 2. FG onderschrijft het idee van een centraal punt in de organisatie waar (procedurele, juridische) kennis van groepsoverstijgende onderwerpen is gebundeld en die kan worden ingeschakeld bij nieuwe projecten, aankopen en dergelijke. FG heeft wel voldoende kennis in huis om te bepalen of iets Europeesrechtelijks een rol zou kunnen spelen, maar heeft niet zelf die kennis. 3. Het Europeesrechtelijke zwaartepunt bij FG ligt op het terrein van het aanbesteden. Ook de vier vrijheden spelen een rol, bijvoorbeeld bij aankoop van producten van een Duitse firma. 4. Contactpersoon voor algemene Europese aangelegenheden is Diane de Vries (beleid), voor inhoudelijke aangelegenheden zijn dat Henk de Leeuw en Gerben Bernardus.
Kab	- Grensoverschrijdende samenwerking met Duitsland, inzake rampenbestrijding en politie. - Richtlijn kiesrecht.		1. Kabinet zal ten aanzien van grensoverschrijdende rampenplannen en politieoefeningen de EU-coördinatie op de hoogte houden. 2. Het programma van ambassadeursbezoeken zal permanent met de EU-coördinatie worden afgestemd om relevante signalen uit de beleidsorganisatie te kunnen aanleveren. 3. Jannes Bos is contactpersoon.
LG	- Vogel- en habitatrichtlijn. - Aanbestedingsrichtlijnen.	- Plattelandsbeleid. - Projectsubsidies.	1. Ronald van Hessem is EU-contactpersoon voor LG zowel recht als beleid. De interne informatie-uitwisseling (plattelandsbeleid!) zal worden verbeterd. 2. Vastgesteld wordt dat er in algemene zin wel behoorlijk veel kennis ten aanzien van EU wet- en regelgeving in de productgroep is, maar dat er op dat punt nog geen sprake is van Europa-proof zijn. 3. Meer zicht is nodig op de EU-dimensie van de provinciale relatie met externe instellingen (zie CW). Bekeken zal worden welke initiatieven daarvoor geschikt zijn. 4. Behoeft aan meer kennis projectontwikkeling, indiening en financiële uitvoering in Europees verband. De mogelijkheid zal worden bezien daarvoor een studiemiddag te organiseren (bijvoorbeeld met LG, RW en CW en FC samen). 5. Van Hessem zal betrokken worden bij de ontwikkeling van een checklist EU voor LG.

Groep	Recht (uitvoering)	Beleidsdossiers	Afspraken en conclusies
MB	Onder meer: - MER-richtlijn; - diverse richtlijnen milieu, afval, gevaarlijke stoffen, water en dergelijke.	- Zesde milieuactie-programma. - Toegang milieu-informatie (hier ligt een relatie met de Stafgroep AUT). - Milieuaansprakelijkheid.	1. Joop Kramer zal de contactpersoon zijn voor beleid en recht. 2. MB heeft behoefte aan een signaleringssysteem voor met name jurisprudentie. De algemene informatievoorziening is voldoende maar enigszins versnipperd en rommelig. 3. Behoeft aan ondersteuning bij indiening Europese subsidieaanvragen.
PO	- Vier vrijheden (personen). - Aanbestedingsrichtlijn.		1. Als hoofd vakberaad PO-hoofden zal Derksen het thema Europa agenderen (inmiddels is afgesproken dat het Interprovinciaal Werkgeversverband zal signaleren welke relevante EU-zaken er inzake PO spelen. 2. Ook intern zal aandacht aan EU en PO worden besteed (bijvoorbeeld de vier vrijheden en Europees aanbesteden), teneinde PO Europa-proof te maken. 3. Derksen is voorlopig contactpersoon.
RW	- Vogel- en habitat-richtlijn. - MER-richtlijn. - Richtlijn water. - Aanbestedingsrichtlijn diensten.	- Richtlijn grondwater. - Zwemwater. - Trans-Europese netwerken. - Ruimtelijke thema's in regionale programma's. - Grensoverschrijdende commissie Ruimtelijke Ordening. - Projectsubsidies.	1. Een medewerker, Rein Bouwer, is aangewezen voor de coördinatie. 2. Een andere medewerker houdt bij of zich voor RW kansen voordoen met betrekking tot projectontwikkeling. 3. De medewerkster bedrijfsvoering, Marieke Blom, is vraagbaak voor het subsidieloket. 4. Er komt vanuit het concern een soort checklist voor Europese aspecten. Deze kan door medewerkers en hoofd gehanteerd worden. 5. Tweemaal per jaar zal in het productgroeptoverleg Europa geagendeerd worden. 6. Actiever gebruikmaken van onze mensen in het HNP.
VV	- Aanbestedingsrichtlijnen openbaar vervoer. - Trans-Europese netwerken (TEN).	- Openbare aanbestedingen OV. - Marco Polo-programma. - TEN-richtsnoeren.	1. Het dossier OV heeft een EU-dimensie, maar voor het overige spelen er niet veel zaken met een groot afbreukrisico binnen VV (bijvoorbeeld geen staatssteun). In het voorbereidingstraject van infrastructurele werken kunnen echter wel EU-aspecten (vogel- en habitatrichtlijn, milieu-regels) aan de orde komen, maar de verantwoordelijkheid daarvoor berust bij andere afdelingen. Het gevaar dat de aandacht daarvoor onder omstandigheden tussen wal en schip kan geraken wordt onderkend (de controlfunctie!) en in de afstemming met de andere afdelingen meegenomen (Rozema). 2. Cox is de contactpersoon EU-beleid (100 uur ingeraamd voor 2003), Rozema de contactpersoon EU-recht. 3. De EU-beleidsgevoeligheid van de productgroep zal worden vergroot. Cox werkt een plan van aanpak uit (gereed in juni 2003) waarin onder meer gebruik zal worden gemaakt van de netwerken van SNN en IPO. 4. In het managementberaad VV van het IPO, waarvan Gerritsen voorzitter is en Cox secretaris zal het belang van actieve EU-dossiervorming in IPO-verband worden aangekaart.

-
3. De bereikbaarheidsgegevens van externe instellingen en een overzicht van contactpersonen en experts in huis

Samenwerkingverband Noord-Nederland (SNN)

St. Jansstraat 4
9712 JN GRONINGEN
Telefoonnummer (050) 316 40 13
Internet www.snnonline.nl

Interprovinciaal Overleg (IPO)

Muzenstraat 61
2500 BC 's-Gravenhage
Telefoonnummer (070) 888 12 12
Fax (070) 888 12 80
Internet www.ipo.nl

Huis der Nederlandse Provincies in Brussel (HNP)

Aduatukersstraat 71-75
1040 Brussel
(Bert Roona en Dick Michel)
Telefoonnummer +32 27 37 99 44
Fax +32 27 37 99 61
E-mail roona@nl-prov.be / michel@nl-prov.be
Internet www.nl-prov.be

Kenniscentrum Europa Decentraal

Prins Mauritsplein 28b
2582 ND 's-Gravenhage
Telefoonnummer (070) 338 10 90
Fax (070) 338 10 99
E-mail info@europadecentraal.nl
Internet www.europadecentraal.nl

De Europese Commissie in Nederland

Vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Nederland
Korte Vijverberg 5
2513 AB 's-Gravenhage
Telefoonnummer (070) 313 53 00
E-mail burhay@cec.eu.int
Internet www.eu.nl

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Schedeldoekshaven 200
Postbus 20011
2500 EA 's-Gravenhage
Telefoonnummer (070) 426 64 26
Fax (070) 363 91 53
Internet www.minbzk.nl

Het Ministerie van Buitenlandse Zaken
 Bezuidenhoutseweg 67
 Postbus 20061
 2500 EB 's-Gravenhage
 Telefoonnummer (070) 426 64 26
 Fax (070) 348 48 48
 Internet www.minbuza.nl

Welke behoefte?	Wie inschakelen?
Juridische kennis en expertise	De juridische contactpersoon van jouw groep, de desbetreffende juridische consultant en/of de coördinator Recht, Jan de Ruiter.
Kennis en expertise op het gebied van beleid, beleidsbeïnvloeding en subsidies.	De coördinator Beleid, Herrie Caspers.
Kennis op gebied van juridische informatie, jurisprudentie, vindplaatsen en dergelijke.	De coördinator Recht.
Contact met Huis der Provincies in Brussel.	Rechtstreeks, met lobbyisten.
Contact met Europa Decentraal.	Rechtstreeks, met medewerkers.
Specifieke expertise.	Zie het onderstaande schema!

Overzicht van experts, contactpersonen en coördinatoren

Groep	Naam Contactpersoon	Groep	Naam Contactpersoon
RW	Rein Bouwer	VV	Frans Cox Ludy Rozema (Recht)
LG	Vacant	FC	Tinus Klomparends
MB	Cor Mulder	Kab	Jannes Bos
HH	René Derksen	AUT	Frans Verweij
CT/WK	Wolter Feiken Ludy Rozema (Recht)	FG	Diane de Vries Henk de Leeuw (Recht)
Bo	Jan Venema	PO	Andries Visser
Ec	Jasper Vos Ank Bouw (Recht)	Com	Sietze-Jan Boer en Marieke Molendijk
CW	Leontien Kompier Gerrit Bosschers (Recht)	BJC	Jan de Ruiter

---

Expertise	Naam expert	Groep
E-Government	Willem vd Boogaart	AUT
Zorg en welzijn	Leontien Kompier	CW
Aanbestedingsrecht: werken	Eddy Buring	WK
	Taco Beerda	WK
Aanbestedingsrecht: diensten en leveringen	Jan de Ruiter	BJC
Aanbestedingsrecht: inkoop	Henk de Leeuw	FG
	Gerben Bernardus	FG
Verkeer en vervoer: concessies	Frans Cox	VV
Vogel- en habitatrichtlijn	Ingrid Schotanus	LG
Waterrichtlijn	Rein Bouwer	RW
Projectcoördinatie en -ontwikkeling	Ronald van Hessem	RW
	Ben van Os	LG
	Herrie Caspers	EC
	Frits Heukers	EC
	Wim de Bruijn	LG
Projectadministratie/-financiën	Tineke Smegen	FC
Grensoverschrijdende samenwerking: NHI, Hanze Passage	Herrie Caspers	EC
Beleid en beleidsbeïnvloeding	Herrie Caspers	EC
Lobbyen	Bert Roona	HNP
	Dick Michel	HNP
Vrijheid van verkeer van goederen, arbeid, personen en kapitaal	Jan de Ruiter	BJC
Staatssteun	Jan de Ruiter	BJC

---

4.   Afkortingenwijzer

BNC	Beoordelingscommissie Nieuwe Commissievoorstellen
CvdR	Comité van de Regio's
EC	Europese Commissie
EU	Europese Unie
GS	gedeputeerde staten
HNP	Huis van de Nederlandse Provincies
IPO	Interprovinciaal overleg
PS	provinciale staten
SNN	Samenwerkingsverband Noord-Nederland

gm/coll.